

**DAMO VAM
NA ZNANJE**
str.2

**ANDOVSKÉ
ZGODBE**
str.3

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 27. januarja 2000 ❁ Leto X, št. 2

PRED SEJO MEŠANE KOMISIJE

3. in 4. februarja bo v Ljubljani zasedala madžarsko-slovenska manjšinska mešana komisija. Naloga le-te je spremljanje uresničevanja Sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenski narodni manjšini v R Madžarski in madžarski narodni skupnosti v R Sloveniji. Sporazum je bil podpisan 6. novembra 1992.

Če pregledamo zapisnik zadnjega zasedanja komisije (1. in 2. februar 1999, v Monoštru) in primerjamo njegove ugotovitve in priporočila z dejanskim stanjem obeh manjšin, lahko ugotovimo, da mešana komisija tudi tokrat ne bo ostala brez dela.

Poglejmo le nekaj področij, na katerih od lanskega zasedanja ni ali skoraj ni napredka. Kot prvo se postavlja vprašanje mejnih prehodov. V lanskem zapisniku najdemo priporočilo, naj se odpravijo neprimerni obratovalni časi na meddržavnih mejnih prehodih, naj se začnejo pripravne na prekvalifikacijo mejnih prehodov Pince-Tornyiszentmiklós in Martinje-Gornji Senik. Gotovo bo nekaj podobnega vseboval tudi leto-

šnji zapisnik, kajti ni videti, recimo na madžarski strani prehoda na Gornjem Seniku, da bi si odgovorni prizadevali za izboljšanje pogojev. Kajti pogoji, pod katerimi delajo mejne službe na tem prehodu (kontejner brez primernih sanitarij), niso primerni niti za meddržavni prehod, ne da bi jih razkazovali Evropi, če bi prehod prekvalificirali v mednarodnega.

Niti za las se ni premaknila zadeva novega mejnega prehoda med Verico in Čepinci. Čeprav smo proti koncu lanskega leta (pred obiskom državne sekretar-

ke Mihaele Logar v Budimpešti) slišali izjavo madžarskega državnega sekretarja v zunanem ministrstvu, da se bo v tem letu odprl omejen mejni prehod. Veričani pa bodo - po mojem - verjeli tem besedam le takrat, ko bodo na tem mejnem prehodu uradno prestopili mejo.

Kljub nekaterim dodatnim normativom je financiranje narodnostnega šolstva na Madžarskem še zmeraj problematično, kajti gre za šole za majhnim številom učencev, normativi se dajejo na število otrok. V Porabju najdemo tri narodnostne

šole, kjer se ta problem zelo ostro pojavlja (Gornji Senik, Števanovci, Sakalovci) in povzroča težave lokalnim samoupravam. Lanski zapisnik vsebuje priporočilo, naj madžarska stran preuči možnosti, da bi se šole z majhnim številom učencev financirale popolnoma iz državnega proračuna. Vse kaže, da se je proučevanje precej zavleklo.

Državni svet RTV-ja (ORTT) je podelil frekvenco za mo- noštrski slovenski radio (8 ur oddajanja tedensko). S pomočjo Phare-ovih sredstev, finančne podpore Urada za Slovence v zamej-

stvu in po svetu ter prispevka Državne slovenske samouprave se bo kmalu začel opremljati studio. Kako priti do podpore madžarske strani za redno delovanje radia, bo prav gotovo tudi eno izmed vprašanj, ki se bo pojavilo na V. zasedanju mešane komisije. Tudi prekmurski Madžari imajo nekaj zadev, katerih rešitev se zavlačuje več let. Recimo izgradnja kulturnega doma v Lendavi (po lanskem zapisniku bi ga morali predati namenu 20. avgusta 1999), imenovanje častnega madžarskega konzula, zagotovitev lektorja za madžarski jezik za dvojezično šolstvo v Prekmurju... Obstajajo pa seveda tudi področja, na katerih so rezultati, delovanje poteka brez večjih (tudi finančnih) ovir. Recimo kulturno udejstvovanje obeh manjšin ali sodelovanje obmejnih občin...

Mešani komisiji želimo uspešno zasedanje (še bolj pa uspešno delovanje med dvema sestankoma), kajti njena uspešnost bi pomenila izboljšanje položaja obeh manjšin.

M. Sukič

Damo Vam na znanje

V Porabji je skaus cejlo leto zavole dosta kulturni programov. Za tau poskrbijo porabske samouprave, šau-le, Generalni konzulat R Slovenije pa Slovenska zveza. Slovenska zveza svoje programe organizira zveškoma v Slovenskom daumi v Varaši. Tau ne pomejni, ka samo za Varašance. Če organiziramo kakšen program, furt pazko mamu na tau, naj takšoga ipa bau, gda porabsko lüstvo ma čas pa redne avtobuse tak v Varaš kak domau. Veseli smo pa se lepau za(h)valimo vsem lidam, steri se dajo pozvati pa pridejo z dobre vole na naše prireditve (rendezvényeinkre). Tau je za nas velko poštenjé. Gvušna sam, ka vsi, steri organiziramo kaj, se te radüvamo najbolje, če dosta lüstva mamu za publiko. Kakšno veselje pa pomejni tistim lidam, steri se cejlo leto trüdiyo za tau, naj nas s svojimi programi razveselijo pa potrdijo, ka je naša materna rejč najlepša na svejti.

V Porabji je dosta organizacij - vala Baugi - stere pripravlamu kakšen program. Zatok si brodim, ka prav pride vsakšomi, če naprej vej, ka Slovenska zveza ka vse planira do konca majuša. Želim Vam malo več informacij dati, naj vejte naprej, kakšen program Vas čaka.

6. februara (nedela) v 16-oj vöri Slovenski kulturni praznik v Slovenskom daumi v Varaši.

Tau je en največši slovenski kulturni svetek, gda svetimo največšoga slovenskoga pesnika Franceta Prešerna (8. febr.). Program se začna v prostori za razstavo, arhivske (levéltári) stvari nam nupokaža Pokrajinska in študijska knjižnica iz Murske Sobote. V konferenčni dvorani nas slovenske dijakinje gimnazije Vö-rösmarty spaumnijo s svojim programom na vrejdnosti

delu Franceta Prešerna. Nje pripravi višja svetovalka Valerija Perger. Po

Posnetek z lanskega Slovenskega plesa

tejm nas ženski zbor iz Ljubljane razveseli s svojimi pesmi.

Že davnik smo si želeli, naj bi meli slovensko küjarsko knjigo z recepti porabski jedi. Vala tetici Hildi Čabai z Gorenjoga Senika, ka je svojo küjarsko znanje na papir sprajla pa Mariji Kozar Mukič, stera je s toga knjigo naprajla. Tau küjarsko knjigo pa knjigo Milana Vincetiča iz Prekmurja "Šift v idini" nam predstavijo, steri so je ustvarili.

Po bogatom programom si dobimo v restavraciji Lipa, gde se vsi navzoči leko vönagunčimo pa nika do broga požremo.

26. februara (sobota) od 20. do 03. vöre Slovenski ples v avli Osno-vne šaule Széchenyi I. v Varaši.

Igro de ansambel Smile iz Slovenije. Tej goslarge so zveškoma tisti, steri so že gnauk igrali na veselici v ansambli Classic. Vstopnina (belépöjegy) je 700 forintov. Za večerjo restavracija Lipa pripravlja kolone (disznótoros). Sto želi večerjo

meti, si bon za večerjo (vacsoaraegy) tü naprej mora küpiti. Ena večerja

košta 700 forintov.

Vstopnice pa boni za večerjo se dajo küpiti od 1. februara v cejlo Porabji pri naslednji lidaj: Gorenji Senik: Martin Ropoš, Alojz Hanzek, Dolenji Senik: Irena Barber, Sakalovci: Irma Filip, Laci Nemeš, Slovenska ves: Panni Bartakovič, Varaš: Klara Fodor, Števanovci: Laci Kovač, Verica-Ritkarovci: Sanyi

Merkli, Andovci: Karel Holec.

Za kulturni program nam poskrbijo varaške mažoretke, stere vodi Elizabeta Kovač. Tau tü vsakši leko vösproba, če ma srečo. Za srečolov (tombola) mo meli zavole dobre stvari.

Z vasnic se na ples leko pripelete z rednimi avto-

busi. Za avtobus domau titi poskrbi Zveza. Vgojno v 2 vöri de üšo vkraj od šaule oprvin avtobus. Najprvin de

pelo lüstvo prauti Verice, od drugim pa prauti Gorenjoga Senika.

Želim vsakšomi, naj se dobro počüti na Slovenskom plesi.

5. marca (nedela) v 16-oj vöri Dan žena v konferenčni dvorani Slovenskoga dauma v Varaši.

Tau šego, ka svetimo ženske, škemo meti za tradicionalni (hagyomány) svetek. Pa sto si bola zaslüži tau na tom svejti? Vej pa brezi žensk bi se svejt na glavau postavu. Že naprej vidim, ka nisterni moški kak migajo z glavauv. Priznajmo, ka je tau resnica. Zatau ji želimo pozdraviti s koncertom "Domače pesmi od Mure do Rabe". Na te koncert se posaba pripravlata MePZ A. Pavel z Gorenjoga Senika pa MePZ Vladimir Močan, zbor Društva upokojencev iz Murske Sobote. Obadva zbora ta spejvala 6-6 pesmi. Program de povezan z recitacijami (szavalatokkal).

Zvün njivoga skupnoga koncerta mo ške leko čüli pesmi od ženskoga zbora Puconci, steri se oprvim pokaža nut v Porabji. Koncert se zaklüči s tejm, ka vsi trge zbori vküper zapopejvajo dvej naute.

Lutkarji na lanski premieri Brezi straja nega straja

Tau pa naj ostane naša skrivnost, ka zvün koncerta kak želimo svetiti ženske. Radi bi bili, če bi vse več moškov vküper z nami

svetilo ženske.

12. marec (nedela) v 15-oj vöri Gledališki zadvečerek v kulturnom daumi na Gorenjom Seniki.

Gorenjesenička samouprava, Zveza Slovencev, igralci držine Nindrik-indrik in lutkarji s svojim režiserom Mikijom Rošom vred vas čakamo na premiero dvej iger. Senički mlajši zašpilajo svojo letošnjo nauvo igro Milivoja Mikija Roša: Živeti vküper. Špilali do: Beata Bajzek, Melinda Čato, Betti Gyeček, Kitti Virovec, Norbert Gyeček, Gabor Ropoš, Tomáš Mižer, Roland Neubauer, Tomáš Gašpar, Kristijan Treiber, Andreja Čizmaš, Kata Čato. Njivo delo pomaga Ildiko D. Treiber. Varaška gledališka držina Nindrik-indrik notapokaže igro Slawomir Mrožek: Karči. Špilali do: Aranka Schwarcz, Laci Nemeš, Štefan Nemeš pa Klara Fodor. Obadvej skupine pripravlata režiser Milivoj Miki Roš iz Murske Sobote.

Glavno je, ka obadvej skupine špilata v porabskoj rejči, eške bola glavno je pa, ka deca guči v maternoj rejči. Vejmo, ka na Seniki najbolje seničko lüstvo leko čakamo. Veseli bi pa bili, če bi prišli vsi tisti tü, steri se leko odlaučijo, če želijo te dvej igri meti v svoji vesi ali nej.

9. april (nedela) v 16-oj vöri Gledališki zadvečerek v konferenčni dvorani Slovenskoga dauma v Varaši.

Program de ranč tisti kak 12. marca na Gorenjom Seniki.

28. maja Porabski dnevi v Slovenskom daumi v Varaši.

Drobnejše informacije Vam sledkar damo na znanje. Vüpam, ka si med tejm programi vsakši najde nika takšnoga, ka ma dugo ostane v lejpomi spomini.

Klara Fodor sekretarka Zveze Slovencev

Andovske zgodbe

Pri nas v Andovcaj se vsigdar nika zgodi. Najmenša ves smo v Porabji, dapa nejga tašoga dneva, da bi se kaj nej zgodilo. Pred dvōma letoma sprtulejt se je tau zgodilo, ka zdaj vam ta škem prajti.

Te den se je tū tak začno kak vsaki drūgi. Zazranka je zvaun vdaro v šestoj vōri, delavci so z rani busom odišli delat. Tau je vsigdar malo nevarno pri tašoj maloj vesi, kak so Andovci. Zato, ka doma samo starci ostanejo, če tašuga reda odjan vōvdari ali krava koti, te iz drūdje vesi moramo pomauč zvati. Dostakrat se hecajo z nami, če v sausednoj vesi majo prireditev ali če v nedelo nas malo več dē k meši v Števanovce: "Zdaj pa niške nej ostano doma!" Te mi tau šagau mamō prajti: "Eden zato austo, steri na odjenj skrb ma, nej da bi vgasno."

V devetoj vōri se je bauta odprla pa krūj so že tū pripelali, zato ka je torej biu. Zvūn tauga še četrtek pa soboto vozijo vō k nam friški krūj. Dva, trdje smo stali pred krčmōv, gda vidimo, ka Džurvin pa Karbin Djoži, obadva z motornimi žagami pa s tapačami, kak če bi v bojno šla, deta po cesti. Gda malo skrajaj prideta k nam, te slišimo, ka Džurvin pita Djožina: "Nika nutra vdariva?" "Pa vejš, ka brezi

tauga neva šla delat," pravi Karbin Djoži. Dva pira sta spila pa sta že šla. K ednoma staruma rama sta šla gostirja vōpucat. Že pau vōra sta delala, gda je Karbin Djoži gnauk samo taminau. Žaga dola bila djana na zemlau. Džurvin si je mislo, ka je kaj na njega prišlo pa je v sečo odleto. Zato pa sam žago tadala. Gnauk samo kak če bi stoj kričo. S tejm se je še Džurvin itak nej brigo. Tak mislo, ka mlajši kričijo v sausedi, pa delo tadala. En čas ma je že špajnsno bilau, ka Djoži nika dugo ne pride nazaj, pa žago dolastavo. Te je čūjo, ka nikak njemi kriči. "Če ne staviš dola žago, te te v rit brsnam!" Te vidi, ka je Djoži eden mejtar od njega notri v stūdanci pa od tistec vōkriči. Stūdanc se je taobrnno, lūknja pa vkūpzaraštjena tam ostala. Gda nutra gledō, te je vido, ka Djoži kak edan maček, za cūgle se

drži, nej ka bi se pogrozno. "Nej si se vdaro?" "Nej, nej, samo niše vauže nesi, ka včasim zmrznem." Džurvin se je tak zbojo, ka samo kaulak stūdancu lejto. Nej vedo, kama naj dē. "Idi že po vauže, ka skačeš ta pa nazaj. Tū je nej dalač Peštarca, od njē prosī," ma kriči že čamarasto vō iz stūdencu Djoži. Za pet minut nazaj pride s Peštarcov, stera je za pse valaun tenke lance (verige)

prinesla. Gda so te lanc dolaličili v petnajset mejtrov globoki stūdanc, Djoži jim nazaj kričo: "Ka sam dja, pavak, ka mo na tau cvōrni goraplezo. Idi po nišo garico, ka se včasim pogroznem." Za deset minut je z edno štiri mejtra dougo garicov nazaj prišo. Dola go jō pūsto, ranč samo vōstala iz vode. "Ka najzdaj delam, kak eden kukaut naj sedim na slejdnjoj lestvici?" pravi Djoži. Džurvin še itak nej k sebi prišo. "Dem k Ku, Ku..." "Ne kukudači tū meni, idi k Kuvačini po dugo garico," ma kriči Djoži.

Pri Kuvačini niške nej bijo doma, viša rama so v gauštja delali. Džurvin je tau čūjo, pa je za njimi ušo. Gda Tibina zagledno, že audalič kričo: "Stūdenec! Stūdenec!" "Ka je stūdencom?" ga pita Tibi. "Djoži, Djoži." "Ka je, nauri si, pa povej, ka škeš." "Djoži je v stūdenci," djakla Džurvin.

Prvin kak bi tadala pripovejdo, ta moram prajti, ka se je gnauk s Kuvačin Tibinom zgaulilo. Zato, ka tau vsigdar pozabim taprajti. Gnauk edno soboto večer smo nišo prireditev meli v krčmej. Tašuga reda, sto čas ma, popoudnē pride pomagat stauca taklast pa vse drūgo, ka tašuga reda trbej. Kuvačin pravi, ka on tū pride, samo malo kasnej, zato ka majo enga kukauta (petelina), steruga mora zarezati. Potistim on tū pride. Pa rejsan tak bilau, malo kasnej, dapa Kuvačin je tū tam bijo. "Na, kukaut nej odleto?" ga pita nikač. "Nej, nej vujšo, zarezo sam ga." "Za deset minutov gnauk samo cinga telefon. Tibi, mati te išče," pravi krčmarica. Tibi goravzema telefon pa pomalek vse blejdi grata. "Ka? Dja sam ga zarezo! Tau nej istino," pravi. Dola deža telefon pa pravi, ka je tau čalarija. "Mati pravi, ka kokaut na sedeli

Papiri pripovejdao

Iža z rdeči posvejtom

Juliuša 1907 je prišla v Monošter 62 lejt stara dovica iz Sárvara, pa je že augustuša prosila dovolenje, ka bi una v Monoštri rada gordržala „ižo z rdeči posvejtom“. Tak brodira, ka takšna iža je potrebna v takšom velkom varaši. (V Monoštri je tisto leto živelō 2200 lūdi.) Vōpoglednila si je Bōhmovo ižo (št. 166), ozajek za ramom Jōzsefa Mayerja, pri Rabi, paulek panaufa (železniške postaje).

Pri glasovanju je 9 poslancev (kēpviselōk) glasovalo za, 9 pa prauti takšoj iži. Ništorni varaški poslanci so tō tak brodirali, ka takša iža je potrebna, depa Bōhmova iža nej bi bila dobra za tau, ka je bila paulek gimnazije pa poštije. Baugša bi prej bila iža Ferenca Sakka (št. 165), štera je stala zvūna varaša. S tau ižo so pa edni tau bajo meli, ka je više stala od drūgi iž, pa se že od daleč vidla. Vidlo bi se, ka bi na auknaj meli fijanke vsigder tāpotegnjene. Padar je biu tō prauti tajō iži, ka prej dosta lūdi odi mimo. Sploj dosti mladi deklin odi tam paulek delat pa nazaj domau, večkrat na den. Poštene deklina bi ta iža leko „pokvarila“. Poštija je bila glopka, pejška paut pa ranč paulek te iže pelala. Iža je stala na malom brgej pri poštiji, štera pela iz Monoštra **prauti Števanovcem**. Ta je glavna poštija **prauti slovenski vesnicam**. Dovica si je eške tri iže vōpoglednila, de pa poslancem se edna nej vidla.

Varaški lotaroša je etak piso glavnomi birauvi: „če je takša iža potrebna v varaš, o tome nej stare, oženjene moške trbej pitati, liki mladino. V židanoj, vōrinoj, kosinoj i duvanovoj fabriki dela več kak 200 mladi, neoženjeni moškov. V gimnazijo odi 160 pojbov. Med tistimi je 12 takši, štēri bi takše ženske nūcali. Baugše bi bilau, če bi v takšo ižo ojdlī, kak pa s ciganjicami pod maust na Lapinči ali v gaušče.“

Novembra 1908 so se poslanci eške itak s tem spravljali, pa so se tak odlaučili, ka nej potrebno meti v Monoštri „ižo z rdeči posvejtom“, ka „v naši fabrikaj itak več kak 1000 žensk pa deklin dela“. (S toga se tō vidi, kak so tistoga ipa moški dojgledali ženske, štēre so v fabrikaj delale. Mislili so, ka „poštēna ženska“ aj ne dela, aj doma vertiva pa za držino skrbi.)

Leta 1909 se je edna drūga dovica zglasila iz vesi Ráckeve, ka bi mejla v varaši takšo ižo. Una je tō nej dobila dovolenje.

Marija Kozar

popejva," pravi prestrašeno Tibi. "Tau ne mora istina biti. Krv je že iz njega stekla, gda sam ga v kanto lūčo." Tibi drūgo nej vedo, domau ušo pa še enkrat ga mogo zarezati.

Dapa poglednimo, kak so Djožina iz stūdencu rejšili. Gda so Kuvačino dougo garico dolapistili pa po njej Djoži goraprišo, je tak črn biu kak krt. Kak če bi ga iz gnojnice vōpotegnili. Peš-

tarca ga včasim pita, če naj ma prinesē sūji gvant. "Nej gvant, palinko mi prinese," ji pravi. Tak se je zgaulilo, ka Djoži ranč tak kak njegovj mačak tū bijo v stūdenci.

Leko, ka je tau bilau slejdnjo, ka sam od naše vesi piso, zato ka mi je Fiškališ Joška pravo, če do Andovčani še gnauk notri v Porabji, te me tastrli.

Karči H.

OD SLOVENIJE...

Poskus vloma v slovensko veleposlaništvo v Pekingu

Za zdaj neznan storilci so 27. decembra, ko je bil slovenski veleposlanik na Kitajskem Tit Turnšek na obisku v Sloveniji, poskusili vlomiti v slovensko veleposlaništvo v Pekingu. Vlomilci so pri poskusu vloma poškodovali vrata, okno in stopnišče, v prostore veleposlaništva pa niso vstopili.

Slovenija potrebuje regije

Sklad za regionalni razvoj in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja je v Radencih pripravil dvodnevni posvet o izvajanju zakona o skladnem regionalnem razvoju. Slovenija mora upoštevati interese regij in občin, je na posvetu poudaril minister za ekonomske odnose in razvoj Marjan Senjur. Vendar se ob tem, kljub zakonu o spodbujanju regionalnega razvoja, pojavljajo številne težave. Slovenija namreč nima pravne podlage za vzpostavitev regij, kar je po ministrovem mnenju ena od osnovnih ovir pri izvajanju regionalnih razvojnih programov. Regije naj bi namreč temeljile na skupnem interesu posameznih občin, ki bi se v regijo povezovale prostovoljno.

Slovinci in film

V okviru akcije, v kateri so bralci Vikend magazina izbirali slovenski film, igralca in igralko stoletja, so v svojih kategorijah s precejšnjo prednostjo zmagali Cvetje v jeseni, Milena Zupancič in Stane Sever. Na lestvicah prevladujejo filmi in igralci starejše generacije.

Med filmi je največ glasov (779) zbral film Cvetje v jeseni, bralce pa so navdušili tudi Vesna, Tistega lepega dne in Ne joči, Peter, ki so zasedli drugo, tretje in četrto mesto. Med slovenskimi igralkami so bralci največ (1555) glasov prisodili lanski dobitnici Borštnikovega prstana Mileni Zupancič. Duša Počkaj, Majda Potokar in Mila Kacič so na lestvici zasedle drugo, tretje in četrto mesto. Laskavi naslov slovenskega igralca stoletja je po mnenju bralcev zaslužil Stane Sever s 1173 glasovi, na lestvici najbolj priljubljenih slovenskih igralcev stoletja pa mu sledijo Bert Solter, Polde Bibič in Ales Valič.

Slog pa brazda...

...sta mi te dni na pamet prišla, gda sam se pokūsila pelati z mojim malim avtonom. Pa mi je te tak nag-nauk tau napamet prišlo, ka takšo pa vendar nindar več nega kak gnesden po naši potaj. Če je zima, te prej šegau ma snejg spadniti. Snejg pa, ka je svejt svejt, šegau majo lūdje ta odmetavati. Sploj pa tam, gde se zdržavajo, gde odijo. Vej je pa nišče nej tak nauri, ka bi den do dneva po velkom snegej odo pa se pogrozavo v njem. Pa itak. Gestejo, pa tau smo mi sami tej, ka den do dneva demo na duško paut. Pa ka si te mi mislimo? Sto de nam samo tak irniks birniks ta odmetavo? Če škemo ojditi, naj si odmetavamo sami. Pa inda svejta je buma tak bilau. Dobro vejim, gda sam mala bila, moj oča je na Verici župan bio. Pa gda je snejg doj spadno, je mogo z vesi vsakmau vkūp nabrati kompanijo, steri so veške poti z lopatami doj čistili. Samo ka je od tistoga mau več kak 50 lejt preteklo pa prej gnes demo v Evropo, pa je prej gnes pri nas že tu na visikom nivoji organizirano takšo delo. Ali pa itak nej? Za dobri 50 lejt pa ma biti.

Ka mi je pa v nausi? Tau, ka gda v zimi po naši potaj odim, te so naše pauti takše kak gnauksvejta njive. Meli smo sloge pa brazde. Gda

gnesden snejg spadne, te včasim nišče ne pride doj tiskati, kakoli ka tau staukrat plačamo. Najoprvin odijo po njem avtobusi, avtonge pa si vönapravijo svoje brazde, med brazdami pa ostanejo slogi. Tau je letos doj zmrznilo, pa so po tistim zaman doj tiskali, več je nikšiš mašin nej mogo te sloge doj sprajti s pauti. Bilau je pa, da se je odpistilo, pa je kaša bila, depa te so tej mašini nej meli cajta tau doj spucati. In gnes je tak, ka se sploj fajn leko vozi človek v dvej brazdaj, med tistimi pa med ednom slogi. Pa če se malo ta zabauniš pa kesnau vidiš, ka prauto dé eden velki avto ali avtobus, te trpečaš pa probaš gor na slog skočiti. Če se ti pršika, avto ti skače pa trpi, če nej, te se v slednjaj minuti te drugi proba mekniti. Pa ti prti pa si misli, ti koza, ka pa te voziš avto, če se ešče mekniti ne znaš.

Gda pa več neda snega, ka pa te? Te mo po lūknaj skakali, štere so po potaj pa stere zdaj ranč napamet ne vzemamo, zatok, ka ne vejmo, če je tau graba v snejgi ali lūknja v asfalti.

Etak se mi vozimo pa demo v Evropo. Istina, če mejo prej staupimo, je ovak. Te pa itak moremo priznati, ka je tau eške nej ta prava Evropa. Kak duga paut eške pela do nje, nej znati.

I. Barber

SLOVENSKA SLOVNICA

SLOVENSKA SLOVNICA FRANCEKA MUKIČA SE DOBI NA ZVEZI SLOVENCEV V MONOŠTRU (DEÁK FERENC U. 17). CENA: 1.000 FORINTOV.

SZLOVÉN NYELVKÖNYV

MUKICS FERENC SZLOVÉN NYELVKÖNYVE MEGVÁSÁROLHATÓ SZENTGOTTHÁRDON A SZLOVÉN SZÖVETSÉGEN (DEÁK FERENC ÚT 17.). ÁRA: 1.000 FORINT.

Pismo iz Sobote

GSM

Prosim!

Boug daj, Regina!

Na, Boug daj, Rozina! Ka delaš?

Nikaj takšoga. Venej pred ramom gledam, stoj mimo dé.

Ka pa ti?

Ge sam pa v bauti. Ranč sam pri klobasaj. Vejš ka, Rozina?

Ne vejim, Regina.

Glij od gnes majo akcijo, tiste duge rdeče klobase so za tresti procentov bole fal. Ti je kúpim, eno ali dvej?

Vejš ka, prinesi mi je eno pet, leko?

Leko, leko, vej ge ji tō zase pet kúpim. Eške kaj nūcaš?

Nika drugo, sousedica. Zdaj pa dem, ka nama kavo skūjam. Te se staviš, geli bar?

Gvišno, ka se stavim.

Vejš, Regina, moram ti prajti, ka se šké naš štrti soused, vejš tisti od Barinove sneje strica bratove žene sina sin, razpitati.

Ne pravi? Ka pa te, si je drugo najšo?

Ka bi pa! Čūla sam prajti, ka se guči, kak una več nešče mlajšov meti, un pa bi njoj rad napravo bar ške eno tri. Vej ne vejim, če je tou istina, dapa leko, ka je istina.

Vej sam ge tō čūla, ka neka neje vredi, dapa čūla sam, ka prej una drugoga ma, tak sam čūla.

Leko, leko, ali zakojsta si eto, nejdugo nazaj, kúpila nouvi avto, če te zdaj raznok deta?

Pa nej samo nouvi avto! Nut v izi sta si vse na nouvo naredila. Sam čūla, ka mata nouve omare, nouve postelev in vcejlak nouvi WC pa ške kopalnico.

Vejš ka, Regina, nika si trbej vōzbroditi, ka va leko šle ta do toga našoga štrtoga sousega, pa va te vidle, ka pa kak je tam pri njij doma.

Tou mujs trbej naprajti! Zato, ka sam čūla, ka ga je eto ta njegva zmlatila po glavej pa zdaj ranč ne vūple vōpoglednoti, naj ne vidimo, kak ma cejlo čarno glavou.

Na, te pa Boug daj dober den sousidica!

Boug daj, Rozina! sta se moja tašča Regina, trno čedna ženska in sousidica Rozina dole sele pri kavi. Eške prvo pa je vsikša dole zakapčila tou čūdo, stero se zove GSM. Ranč tak je bilou. Cejli čas sta se zgučevali in sta enjali gučati v te telefone, gda sta bile že nut v Rozinom rami.

Aja, moja tašča Regina, trno čedna ženska, je pozabila na fal klobase za svojo sousegico.

Miki

Spremljajte televizijsko oddajo
SLOVENSKI UTRINKI
vsak drugi torek ob 13.00 na
1. programu madžarske
televizije.

Naslednja oddaja bo v torek,
1. februarja 2000.

Ponovitev v soboto, 5. februarja,
ob 6.50, na 2. programu.

Tuj je moj dom, tuj so dobri ljudje

Če pogledamo malo nazaj, pred stau letami je v Porabji eške gnauk telko ljudi živelo kak gnes. V 1930. letjaj, gda je bila velka gospodarska kriza (gazdasági válság), je dosta ljudi odišlo po svejti. Bojna nas je tū strgala pa prišla so petdeseta lejta, gda je tū dosta ljudi odišlo. Pri nas so v vsakši vesi sodacke bili, steri so naše deklet tū odpelali.

Margit Berczi (Broder) je sredi bojne, pred 55 letami, odišla na Vogrsko. Ta se je oženila. Depa 55 lejta je itak malo bilau za tau, ka bi svoj dom pozabila. Če more, pride domau k sestri na Dolenji Senik. Margit žive gnes na Alföldi, blūzi Szolnoka, tam gde reka Tisza teče.

• *Margit, zakoj si odišla spoj mlada na Vogrsko?*

"Nej sam bila eške 17 lejta stara, gda se je v mojom življenji velka stvar zgodila. Bojna se je na konec približavala, vogrski sodacke so skauz rosaga šli pred Rusi. Eden mladi človek je prišo v ves z ednim sodackim prednjim. Pred božičom sva se eške nej poznala, na drugo leto februara sam pa že oženjana bila. Zalūbila sam se, kak se že tau z mladim človekom leko zgodi. Nej sva se pa eške segrela, gda je njegvi predjen mogo cotati tadala. Etak pa sam z njimi vred odskočila, odišla. V Avstriji smo se najšli, v Karintiji. Tam so nas v lager zaprli. Iz lagera so nas 1946. leta pūstili nazaj. Te sam z možom prišla na Vogrsko, na Alföld. Pri njegvi starišaj sva se potegnila, tam sam začnila svojo nauvo življenje."

• *Ti si na polonja s slovenskoga, polonja z nemškoga*

pokolenja. Tuj pri nas so cejlak ovakše šege kak na Vogrskom, spoj pa na Alföldi. Kak si se vcuj navčila k tistim šegam?

"Nateltja sam mlada bila, ka sam na tau nigdar ranč nej mislila. Samo te, gda sam že bila not, te mi je na misli prišlo, ka je tau ranč nej špila. Depa nad tejm študerati nej cajta bilau. Eden za drugim sam mejla deco. 8 mlajšov sva mela, tau deco goraniti, kesneje šolarivati pa vsakšomi krū dati v roke, nej šala bila. Doma sam tū mogla delati, gda sam 15 lejta stara bila, sam že v kosino fabriko ojdla peški. Pa starišom smo tū pomagali. Depa doma sam bila. Ka je zamé eške gnes velka rejč. Tak čūtim, ka sam se znotra nigdar nej zmirila s tejm, da sam dom zapūstila."

• *Ka ste na Alföldi delali, kak ste se leko ranili?*

"Že 1947. leta smo nut staučili v kmetijsko zadrugo (TSZ) pa smo tam delali. Vse smo prijeli, ka je potrebno bilau. Kakoli sam ženska, depa bila sam kočiš, delala sam v kūnji, obed sam vozila z konjami, mleko sam brala, pa vejga Baug ka vse sam nej delala. Tam smo pejnaze nej dobili, samo kakši pauv. Tistoga smo nūcali za živeti, če smo pejnaze steli meti,

smo od tistoga vkraj odali. Zvūn toga smo se kesneje spravljali z dinjemi (lubenicami). Tau tuj niške ne vej, kak te tikvi pauvajo. Že

rano, na Vūzem smo se tavō na zemlé znosili s cejlo držinov pa smo tam ostali na zemlej do septembra srednjoga. Dober služ je bio, depa cigansko življenje. Depa samo etak smo leko deco na svojo paut spravljali.

Dostakrat smo se selili (költöztünk). Gda smo v Jászberényi bili, te smo pa postali delavci, ki dojan (tobak) pauvajo. Tau je tū dober služ bio, depa ranč tak žmeten, kak gda smo dinje pauvali. Pa z goricami smo tū delali.

Gda je pa zadruga na nikoj prišla, pa smo se več nej z dinjami, nej z dojanom, z goricami spravljali, sam odišla delat v Budapešt na letališče Ferihegy. Tam sam delala v kūnji. Tam mi je gnauk spoj dobro bilau. Sledkar sam pa indrik išla delat zatok, ka smo se pa selili, pa sam v Budapešt nej tak naleki ojdla. Zatok sam šla na letališče (repülőtér) v Szolnoki. 1992. leta mi je mauž mrau, zdaj več ne delam, doma sam, počivam pa kumaj čakam, da leko es domau, na Dolenji Senik pridem."

• *Že smo gučali od toga, ka sta vūva s sestrov na polonja - po materi, ki so bili iz Sakalauvec - Slovenke, na polonja pa Nemke zatok, ka so oča z nemškoga pokolenja bili. Kak se spojinjaš, kak ste gučali, slovenski ali nemški?*

"Doma smo navekši slovenski gučali. Na Dolenjom Seniki smo meli hišo, te del Senika se zove Čalin. Lepo je bilau, spoj pa tačas, ka so mati živeli. Znali smo pa vsi nemški pa vogrski tū. Ge gnesden več samo razmejm slovenski pa nemški, depa žau, guč mi na žmetno spadne. Moja sestra Mici pa ja, gnes ranč tak guči tri jezike kak tistoga reda."

• *Mici, po dugi lejta se vse večkrat srečata s sestrov. Ka tebi pomejni tau, da sta znauvič leko vkūper?*

"Obedvej sva zgūbile svojoga para, obedvej sva v penziji, Baugi vala, dano je nama, da sva na starejše dni pa več leko vkūper. Moja vnučinja je v Szegedi na univerzi, gda go gledat demo, te sestro tū poglednemo. Žalostno je pa, ka je tau moj mauž - ki je bio z Dolenjoga Senika, z nemškoga pokolenja - več nej mogo zadobiti. On je dosta trpo, v Rusoškom je bio zgrableni 6 lejta. 1953. leta je prišo domau."

• *Margit, kak je tau, ka se po 55 lejta itak teraš nazaj v svojo rojstno ves, kakoli ka tvoja držina nej tuj. Ka te nazaj vleče?*

"Meni je Dolenji Senik vse. Gda sam doma, morem tavō titi v Čalin, ta gde je naša rojstna hiša stala. Daj mi valati, ka kakoli je preteklo 55 lejta, tuj je moj dom, tuj so dobri ljudje."

I. Barber

... DO MADŽARSKE

Prekinili odkup mleka v Porabju

V Porabju se je v zadnjem desetletju znatno zmanjšalo število krav. V nekaterih krajih so že pred leti prenehali z odkupovanjem mleka. Od 1. januarja se je to zgodilo tudi v zadnjih dveh vaseh (Gornji Senik, Slovenska ves), kjer ga je do zdaj kmetijska zadruga še odkupovala. Njeno odločitev je pospešilo dejstvo, da Mlekarna Zala več ne odkupuje mleka od zadruga. Po mnenju kmetov se prodaja preko zadruga itak ni splačala, kajti le-ta jim je plačevala od 17 do 20 forintov za liter, medtem ko se mleko prodaja v trgovini za približno 100 forintov.

Problemi okrog jezikovnih izpitov

Institucije, ki želijo v prihodnje opravljati t.i. državne jezikovne izpite, si morajo urediti akreditacijo za posamezne jezike. Za pridobitev akreditacije morajo institucije plačati precej visoke vsote. Prav zaradi tega se lahko zgodi, da nobena šola tujih jezikov ne bo akreditirala jezikov manjšin na Madžarskem, tako ne bo možnosti za pridobitev jezikovnega izpita iz slovenščine, srbsčine, slovaščine, romunščine itd. To pa bo najbolj prizadelo srednješolce, ki so za opravljeni jezikovni izpit dobili dodatne točke pri sprejemnih izpitih.

Prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku

• *Monošter, 6. februar:* Prireditve v počastitev slovenskega kulturnega praznika se bo začela ob 16. uri v Slovenskem domu. Razstavo z naslovom *Dragocenosti knjižnice* bo pripravila Pokrajinska in študijska knjižnica iz Murske Sobote, recital v počastitev 200-letnice Prešernovega rojstva pripravila v dijakinjami gimnazije višja svetovalka Valerija Perger.

Pred kratkim sta izšli dve novi knjigi (Milan Vincetič: Sift v idini, Slovenska kuhinja ob Rabi), predstavitev let-teh bo v sklopu praznovanja, ki ga bo s svojim nastopom popestril ženski pevski zbor Petrola iz Ljubljane.

• *Budimpešta, 5. februar:* Slovenska samouprava 18. okrožja (Pestlőrinc) Budimpešte prireja slovenski ples, na katerem bo igral ansambel Laciya Korpiča. Nastopila bo tudi folklorna skupina z Gornje Senika.

Birokrat-krat-krat-krat...

(Birokorat)

Sto-krat-krat-krat, jezero-krat-krat-krat, desetjesezero-krat-krat-krat... Človek v svojem življenju tolikokrat sreča birokrate. Birokrat je takši kak holesterol (kolesterin). Jeste lagvi, od šterega infarkt dobimo, pa je dober to, šterega mujs moremo imeti. Sploj brez birokracije zato to ne moremo biti. Depa najmenje polone je gvušno odevč.

Bodite v padarje in naredite diagnozo, iz šterega kolesterina je emo več te ali of uradnik (hivatalnok).

Sveta spoved v banki

En gospod v Sloveniji je že du-go klau penaze v banko na ime svojega sina, šteri je živo na Madžarskem s svojim sinom. Te oča je z leti to začno stari grativati pa je večkrat sto predati bančno knjižico svojemi sinu (vnuki od starega gospoda), depa sin je pravo, ka pa ranč čuti nešče o tem, ka bi se njiva dva pogo-varjala o očetovi smrti. Oča je ednok tak to don mrau. Sin (vnuč) z Vogrskega je vzeu bančno knjižico, se odpeljo v Slovenijo in ušo v banko po penaze. Zaman je emo bančno knjižico, mogo bi prej prinesli izvleček iz mrliške matične knjige (halotti anyakönyvi kivonat) dojobrnjeno na slovenski jezik, šterega bi mogo podpisati in zapечатni- vati lotaršna (notar) ppt. ptt. Ka je pa največja hiba, mogo bi znati tisto skrinovostno reč (jelige), štero je njegov dedek pravo njegovomi oči. Un pa se je, jeltebar, nej sto o tem po-gučavati, nej ka bi oča mislo, ka sin že čaka njegovo smrt... Eh, je pravo gospe v banki, vejle ka, naj ostanejo te penazi v vaši banki, tak je nej tak dosti, ka bi se ti telko man-trali s temi papiri, pečati, do-kumenti, pa če ma bujete, te lo nemo znau tisto reč, ka mi jo nišče nej pravo...

Bančna službenica pa ga je nagovarjala, naj tak hitro ne zgubi viupanje. Malo naj ešče počaka, ka jije ranč zdaj nika na pamet prišlo... Odašla je ni-kam, za par minut prišla na-zaj, sploj poleg gospoda sto-pila, kolivrat poglednila, in mu je v viujo zasepetnila tisto geslo (jelige), nato pa ga na-glas napolila: „Idite k tisti kasi (blagajni), tam leko gor- vzemete svoj denar, svojo erbo...“

Pod drevom zakopane devize?

Zgodilo se je v tisti caftaj, gda so jugoslovanski državljani na madžarski meji mogli pokazati toliko in toliko deviz (depozit), ka so je samo tak pustili na Vogrsko. En gospod iz Slovenije je prišo na njih mejni prehod, gde ga je njin

carinik (vámos) pito, če ima kaj za nul zglasti. Prej samo telko in telko deviz, štere so potrebne na madžarski strani. Vendar je cariniki nej biu simpatičen, ka je gospod v žuti uniformi začno sigurno tomacili, ka je toliko denarja prek granice nesti ilegalno. To njega nika ne briga, ka je na madžarski granici trbej pokazati depozit, tu veljajo jugoslovanski zakoni (torvények), punktum! Vej nas pa don pustite, ka demó ka naši žlati na Madžarsko, šteri nas že trnok čakajo. Nikanej! Morete nazaj in penaze pustiti pri nekakomi, povejmo pri krčmari v prvi vesi. Sposlovani gospod, vej pa se gostilničarji ne spravljajo z bančnimi delami in depoziti?!... Obrnite se in adijol!...

Gda je za pau vóre nazaj prišo, ga je carinik pito, no, ste pustili devize pri gostilničarji? Nej. Kam ste pa jete dejali? Nut se je zosuko v eno plastično začko (vrečko) in zakopo pod enim drevom. Ka?! Ja, pod enim drevom... Financ se razčemeru in pravi, ka takcofart idemo to pogle-dnit. Gda je sto nul sest v tu-rista auto, je of pravo cari-niki, gospod, v moj auto vi nele nul sedati, sedite v va-šega službenoga, in pojte za menov, če ščete... Zdaj se je samo razpezdno birokrat. Tak se je cekno, ka je nikam nej ušo. Stopo je v svojo pi-sarno, je nika telefoniro svo-jemi madžarskemi kolegi na drugo stran, in polnika za-gno, zmes pa nika mrvjavo pod bajst, ka vej se ma že vrag skaže na madžarskem prehodi!...

Gda je madžarskemi cariniki pokazo potrebne devize, je financ samo salotiro, ka leko de, in ma je smej vujšo...

Slovenski gospod se je resan nazaj peljo do prve vesi, nika spiu v gostilni, penaze pa tak njau v žepki, gde jije emo. Vej ma pa je nej pamet skisnila, ka bi in dojdavo devize gostilničarji, kaj bi zakapo pod drevo!?

Za en ali dva dni je prihajo nazaj v Slovenijo in je pa tisti „jugoslovanski“ (nej iz Slove-

nije) financ biu v službi. Malega fičona je skor dau na drobne dele pobrati. Mogo se je z njega dejvati, ka je znau, ka ga je te gospod iz Slovenije za norca emo. „Ohoho!!! Kaj pa je to? Cela torta? Prosim, če jo razrežete, ker morem prekontrolirati, če ste nej kaj skrili v njej...“

Gda je slovenski državljan s talausajklit-nom drvarjo torto in do laketa punčokoladina biu, si je mislo, to bo pravi rojstni den sina do-ma s tem po-mom. To je tak lepi kul-majs, tak fajni drek pa šmek, ku ranč sveč ne-de trbelo. „I redi, tovaris. Leko idele.“

„Bog plati, tovaris carinik, vzemite en falajček v ro- lo, in ga po- jejte na zdra-vje mojega si-na, šteri je vsigder tak srečen, gda ma prinesem takšo lepo torto z Madžarskega na njegov rojst-ni dan...“

Šklezanca

Vogrski državljan je dukši caftaj v Sloveniji in si šče peljati niški mašin iz več falalov, šterega na konci svoje več-letne službe pripelje nazaj na Madžarsko. Gre v županjski cariniki kancelaj, šteri ga opotijo v njino podružnico, (gde se carinjenje (vámolás) v)naprej leko opravi, ka ne-de gordžo druge na granici. Financ naredi vse papire, pita, na šterem mejnem pre-hodi ščejo prep, v redi. Drugi den, v auto napakivani kak talapački ciganjci, se pripelje-jo na tej prehod. Carinik crncka, ka prej geste en sploj mali problemček: „Tu pri nas ne smete prek granice, liki morete iti na drugi prehod, tam vas gvušno prek pustijo, ka ge vam ne morem takšo numero dati, ka je potrebno, ka nemam za to računalni-ka...“ Tě vožene papire so vam zaman spunjajali v županjskem središči, ka mi smo nej cuz njim valon. Kazim, razumim vaš problem, ka vas tam prek granice že čakajo vaši prijatelji, depa

morete se kolivrat peljati. Žau mi je, depa naj vas veseli, ka ste vi v te letošnji par dni že tretji, šteri ste tak zopodili... Vi se leko tožite komi koli, vidite, jaz sem že pau vóre telefoniro v Sombotau, Budimpešto, tu ne morete prek. Zbogom, pa ovim tam v Somboteli povejte, ka naj takše, kak ste vi, ne pošiljajo

(tam so njimi glavni prednji) so rejsan nej za núc, depa vónapisali te a papir za eksport in bo v redi. Ovim v županjskem centri pa svoje- te, naj vas dovbrišejo s svoje- te knjige, ka ovak do za par let, gda pridete nazaj, dva ma-sina prosili od vas. Tam, gde so vas odpasali, bi to leko vónapisali tě dokument in vas pustili prek...“

Že so bili daleč v Sloveniji, gda jim je od velki nevol na pamet prišo, ka jeja, vejpa aparata je ranč nin nišče nej pogle-dno?!

Originalno

Na nikšem natecaji (pályzat) je trbelo nul dati doku-mente v devet kopijaj, enega originalnega in osem kopij. Tisti, šteri so to pripravljali, in tisti, šteri je mogo podpisati, so nej v enem varši doma. Zato so originalno (ednok) podpisane dokumente nej mogli fotokopirati, ka of, šteri naj bi podpisu, je indrik biu. Zato je mogo podpisati vse. Več kak sto papirov, več kak sto podpisov, sila velika, ka je osebnu treba nesti iz Porabja v Budimpešto, ka če se ger na pošti zgubi, te gvušno, ka ne dobijo tisto, ka prosijo.

Murphy pravi, ka ka se leko stere, se stere. Jaz pa pravim, človek, šteri se leko zmejša (zmoti), se zmejša. Eden podpis na originalnaj dokumen-taj je nej biu podpisani. Iz glavnega mesta so telefonirali in pismo napisali, naj tisti, šteri more podpisati, pride v Budimpešto. Za en podpis voljo? „Grešniki“ so začnili štonderati pa ovim čednjakom nanacuvali, naj enega iz 8 podpisani kopij (vsak je pod-pisan originalno) dajo med originalne dokumente, iz ene (originalno podpisane) kopije pa naj naredijo ešče eno kopijo pa de vse v redi. Nej, ka se prej tisti „originalni“ for-mular, šterega so „grešniki“ doma sami sprintali, ne sme fotokopirati, ka te več nede originalne.

Bog vari nevolj s pošto, pa ovak je že to bila velika sila, se je en gospod iz Porabja pa (drugo poš) mogo odpeljati, z enim samim podpisom (skoda, ka so o tem unikati nej naredili kopijo za Guinnesso-vo knjigo rekordov), v Budimpešto. Voro gledat, bi po norji pravili porabsko, če bi nej znali, ka se je z biro-škrabci dostokrat nej vredno obimati, ka človek dobi po škrabcaj.

Besedilo in posnetek: **Francek Mukič**

es k nam... Srečno, pa skrb mejte, ka so poti trnok škliske, dosti mejstaj je šklezanca...“

Pričuškajo se na drugi prehod, autonov kak marmaura, registracija kak manjaura, madžarski financ, kakša ču-da, ležerni kak mikseri v kakšem bari, samo zamajut-nejo, ka leko dejo, če rejsan vogleddajo kak talapački ciganjci. Depa madžarski državljan je pošteni, nazaj plajuče gospodi v uniformi, ka uni nika ščejo. V kak kača dugom redej za njimi preklinjajo, ka se pau vóre z njimi pa več nišče ne spravla.

„Delikvente“ vkraj postavijo, papire obračajo, glave obračajo, oči obračajo, papire obračajo, glave obračajo, oči obračajo... „Te papiri iz Sombotela so nej za níc, ka so vas tam nej nul napisali v računalniki, zato pa to mi zdaj ne moremo pogledniti v našem komputeri, jaz pa to vam zdaj nemo nul druknivo, to gvušno...“ „Eksporterji“ (v Sloveniji dve pošteni knjigi telko košajajo, kak celi njini „koceraj“ za eskportirat) se nanizavajo, Bog moj, Bog moj, samo nej ka bi nas vi to kam poslali kak vaši kolegi!... „No, te papirji iz Sombotela

OTROŠKI

Milivoj M. Roš

Škrat Babilon si je najšo nouvo dolino

In zato, ka si je najšo nouvo dolino, je odišo iz té svoje doline, v steroy je biu tak dugo, kak dugo lidge ojdimo po svejti.

Dapa, neje odišo samo tak, kak če bi vujšo. Eno trikrat je leto kouli naše matere Zemle, pa te gledo in isko, stera dolina bi se njemi najbolje vidla. In te jo je rejsan najšo tó.

– Tou je takša dolina, ka ma eden potok in ške edno reko.

Drugo mi je od tej doline nej nika več povedo, nej v steri kraj trbej iti, ka pridešo do nje in nej kakšo ljudstvo tam živé. Samo tou mi je ške vóovado, ka je prle, kak je odišo iz svoje stare doline, napravo.

– Pogledno sam v vsikši rour, po steri sam se tak rad vlačo. Po tistom sam šou od prve do slejdnje krave. Nut v vüje sam njim fudno svojo čelerijo, tak de zdaj vsikša mejla največ mlejka, kak ga leko ma. Mlajšom, steri so ške spali, sam v senjaj zapovedo, naj so nejpreveč vrli, ka do si te stariši in školnicke brodili, ka so betežni. Starejšim sam v glavé natrouso več boukše vole in v tejlá malo več zdravja.

Na konci sam sedemkrat s petouv vdarov

zemplou, naj bou na poulanj dober pouv. Tak sam napravov, ške idnouk visoko gori med oblakami pogledno po toj dolini in odleto. Na, stavo sam se ške pri tebi, ka ti povejm, zbugom boj.

Tak je prišo škrat Babilon do mene sloboud gemat. Že

se je skur pogno skouzi rour prouti svojoj nouvi dolini, pa sam ga ške mujs mogo neka pitati.

– Povej mi, škrat Babilon, pride za teuv v tou dolino kakši drugi škrat?

– Gvüšno ka pride ali pa mogouče príleti, dapa ge ne vejm, komi se pokaže. Ge sam se tebi pokazov, té nouvi škrat pa de se leko pokazov komi drugomi. Ali pa se sploj nikomi nede pokazov, sto vej? in je že blisno skozi rour in ga je že več nej bilou.

Če je že prišo nouvi škrat v tou dolino, ge ške ne vejm. Mogouče vej sto drugi, če se njemi je že pokazov.

KAKO SO POTEKALE POČITNICE?

Zimske počitnice so trajale od 17. decembra do 3. januarja. V prvih dneih počitnic sem počivala, gledala televizijo in sem mnogo časa preživela s sestričnami. Šle smo se sankat in kepat. Zelo dobro smo se počutile. Pred božičem sem šla v Monošter nakupovat darila in obiskat sošolke. Doma sem pospravljala in pomagala pečivo. Na sveto noč smo šli k sorodnikom, povsod smo dobili darila in tudi mi smo jih dali. Potem smo šli domov in smo pogledali, kaj smo dobili. Zelo rada imam božič, ker je to praznik ljubezni in ob tem času so vsi ljudje srečni.

Na silvestrovo smo bili pri sestrični in smo se zelo dobro zabavali. Naslednji dan so prišli sorodniki in so nam želeli srečno novo leto.

Tako so minile moje počitnice. Bilo mi je zelo lepo, toda malo sem bila žalostna, da se je začel pouk in moram spet v šolske klopi.

Anita Vajda 9.b.r.
Gimnazija Monošter

Zimske počitnice so se začele 20. decembra. Ko sem se zbudila prvi dan počitnic in sem pogledala skozi okno, sem se zelo razveselila. Vse je bilo belo: ceste, drevesa, njive in strehe hiš. Zapadel je sneg in mislim, da je v tem času to zelo pomembno. Ta mesec je poln priprav. Tudi mi v družini smo se pripravljali. To ne pomeni samo nakupovanja, temveč tudi pomoč mami pri gospodinjstvem delu.

Končno je prišel praznik, sveta noč in božič, ko praznujemo Jezusovo rojstvo. Največji praznik, praznik ljubezni. Naša družina je praznovala božič skupaj z nekaterimi sorodniki. Postavili smo božično drevo. Vsi smo pripravili darila. Nismo dobili in tudi nismo dajali dragih daril, kljub temu smo bili zelo veseli. Tudi majhno presenečenje razveseli človeka.

Toda tudi prazniki, kot vse drugo, so minili. Ti dnevi so zelo pomembni za učence, enako tudi zame. Nisem vstajala zelo zgodaj, a sem imela dovolj časa za vse. Vsak dan sem spala dolgo, veliko sem počivala, malo sem se učila. Srečala sem se s prijateljicami in veliko smo se pogovarjale.

Iz dneva v dan smo se bolj bližali novemu letu, prišlo je

silvestrovo. Nekateri so silvestrovali skupaj z družino ali so šli v disko, nekateri so se od starega leta poslavljali sami. Jaz sem silvestrovala s prijateljico in prijateljem. Ogledali smo si tudi ognjemet in skupaj smo poslušali himno ob polnoči.

Pišemo novo leto in zdaj smo že tudi v šoli. Moramo se mnogo učiti, ker že prihaja polletje. Imamo samo še malo časa in ni vseeno, kakšne ocene bomo dobili.

Žuži Šulič
Gimnazija Monošter

V gimnaziji so se začele zimske počitnice 20. decembra in se končale 3. januarja. Učitelji in dijaki so zelo čakali počitek in tudi mene so počitnice zelo veselile.

Večji del počitnic sem počivala. Veliko sem se sprehajala s prijateljem in prijateljicami. Bila sem v kinu in v gledališču. Na srečo je snežilo, zato smo se hodili z bratom in sestro sankat na bližnji grič. Neki dan smo naredili na dvorišču velikega sneženega moža. Če je bilo zelo mrzlo, sem ostala v sobi in sem brala zanimive knjige, poslušala glasbo ali gledala televizijo.

Pripravljala sem se na božič. Pospravljali smo in krasili hišo, spekli smo več vrst dobrega peciva, na primer: orehovo potico, medenjake, kekse itd. Veselilo me je, da lahko moje obdarim, saj je tudi meni všeč, če dobim darilo. Na sveti večer je bilo pod drevesom ogromno daril. Družina je skupaj pela in pogovarjali smo se pozno v noč. Naslednji dan smo obiskovali sorodnike in tudi k nam so prišli gostje.

Od starega leta sem se poslavljala s prijatelji na žurki. Ob polnoči smo si ogledali ognjemet in smo nazdravili s šampanjcem. Potem smo šli v disko in smo plesali do zgodnjih jutranjih ur. Žal, počitnice so zelo hitro minile. Zadnje dni sem se morala učiti, ker se je 4. januarja ponovno začela šola.

Blanka Bartakovič 10.b.r.
Gimnazija Monošter

Počitnice so se začele 20. decembra in trajale do 4. januarja. Težko sem jih že čakala, ker sem se morala veliko učiti.

Pozimi imamo veliko praznikov, božič, silvestrovo, no-

vo leto. Zame je najlepši praznik božič. Božične praznike smo preživeli doma z družino. Z bratom sva zvezala bonbončke. Potem sva okrasila jelko. Vsi smo pod drevo postavili svoja darila. Bili smo veseli. Brat je dobil knjige, razne igrače, kaseto, banane. Jaz sem imela pod drevesom knjige, pulover, torbico, parfum. Tudi midva z bratom sva presenetili svoje starše. Od naju sta dobila knjige, pero. Zelo sta se razveselila. Medtem so prispeli stari starši. Pogovarjali smo se in obdarili drug drugega. Poslušali smo božično glasbo. Potem smo sedli k mizi. Na njej je bilo dosti jedi, ribe, puranje meso, razne vrste peciva, pijače. Dobro smo se najedli. Čez nekaj minut smo pomislili na babico, ki je umrla predlani. Tako smo praznovali. Škoda, da so minili božični prazniki, ki so nam prinesli mnogo veselja.

Andreja Pint 10.b.r.
Gimnazija Monošter

Zimske počitnice so trajale od 18. decembra do 3. januarja. Na začetku počitnic sem samo počivala, gledala sem televizijo in brala. Potem sem pomagala mami pečiti in pospravljati. Ob božiču sva se z bratom šla sankat, dokler sta oči in sestra krasila božično drevo. Ko sva se vrnili, sta ga že okrasila in smo si skupaj ogledali darila. Potem smo šli sorodnikom žetlet vesele božične praznike in tudi tam smo dobili manjša darila. Seveda smo jim tudi mi nesli darila. Preden smo pogledali darila, smo zapeli božične pesmi. Tudi pri polnočnici smo peli svete pesmi, katere smo se naučili od našega duhovnika, novomašnika. Naslednji dan popoldan so mi prišli voščiti sorodniki, kajti 23. decembra imam rojstni dan. Moja mama mi je spekla okusno torto in dobila sem tudi darila. Božični prazniki so potekali zelo dobro, toda, na žalost, so hitro minili.

Nikoleta Vajda
10.b.r.

Gimnazija
Monošter

MLAŠEČI

KAUT

V ZIMI...

... v Porabji pogače pečemo,

palinko žgemo,

mesarimo,

snejg odmetevamo.

NIKA ZA SMEJ...

Papiga

Ilona je bogata, sama žive. Ka bi ji nej bio dugi cajt, si je kupila ednoga papagaja. Tri dni je nika nej što gučati, po tistom je pa telko znao, ka nej što gor enjati. Grdao je gučo, ešče preklinjati je znao. Ilono so čeme-rje stisnili, vej ona njemi pot pokaže, ga malo prestraši, ka nede gučo več tak grdao. Ga zgrabi pa v (h)ladilnik (hütö-szekrény) včasne v čemeraj, naj se malo razladi. Za dobri deset minut ga vözveze pa ga pita: "No, si se malo razladio?" Papiga pa: "Ti grda stara ku-ku-ku..., ka ti je pa tisto piščé zadeno, ka si ga do čonte dala zmrzniti!?"

Švercali so

Gnauk sta si dve ženske vöz-brodile, ka ta tri šunke nesle prejk granice. Vedle sta, ka je tau prepovedano. Dja, drugi tü šverca, zakoj bi one tü nej sprbale. Vö sta najše, ka šunke najbaugše bau skriti pod süknjo (kiklo). Samo, ka sta one dve bile, šunk pa tri bilau. Na tau je k njim staupo en pop, steri je vido, ka te dve nikšno nevolu mate. Ka njim prejk leko pomora? Ta so ma prajle svojo nevolu. Pop je nagnauk kreda biu pomagati, samo naj ma vöovadijo, kam so skrile one šunke. On je tretjo šunko tü zvezo pod reverendo med noge.

Vsedejo si na kaule pa se pelejo do granice. Financ je vstavi pa pita, ka majo nutzglasiti. Pop se včasim zglaso. Pokazo je na križ, steroga je povejšeno emo na prsaj; tau je prej cerkven, potistin na reverendo: tau je prej njegvo, ka pa med nogami ma, tisto je pa tej dve žensk.

V.G., K.F.

RAZPIS

Javni sklad za narodne in etnične manjšine razpisuje natečaj za štipendiranje manjšinskih ustvarjalcev.

Razpis velja za manjšinske ustvarjalce, ki v svojih delih predstavljajo likovno, glasbeno, literarno, plesno tradicijo in vrednote ene ali več manjšin.

Namen štipendije je, da bi se s pomočjo le-te ustvarili primerni pogoji za ustvarjalno delo na visokem nivoju.

Teme:

1. Likovna umetnost

- ustvarjanje v katerikoli veji likovne oz. ljudske umetnosti ter fotografije

2. Glasba

- komponiranje glasbe (priredb), primerne za glasbeno kulturo določene manjšine

3. Literatura

- literarna dela v jeziku manjšin /z manjšinsko tematiko/ v dvojezični obliki (poezija, proza, odrska dela, prevodi literarnih del)

4. Koreografija

- koreografiranje avtentičnih plesov.

Rok natečaja: 10. marec 2000

Podrobnejše informacije dobite:

- po telefonu: 06-1-312-2824, 06-1-332-7334

- po internetu: <http://w3.datanet.hu/mnekk>

Iz künje naši babic

Ričet

1/2 l ogüljenoga gečmena, 1/2 l bejloga graja, 2 žlici mele, 1/2 kg mesa s kaužov, 2 dl vrnjoga mlejka, 4 stroke česneka, lombrovo listke, sau, voda.

Gečmen pa gra zvečer namaučimo v mrzlo vodu. Zrankma prejkzaparemo i vse vküper v vodej gordejemo küjat. Čüdejemo na draubne falajčke zrezano mesau s kaužami, česnek pa lombrovo listke. Tak dugo küjamo, ka de vse meko. Vmejs ne pozabite graužati, ka rado gorzgori. Vodau tö trbej večkrat gorvlejat, ka se täsküja. Če je gotovo, zabejlimo z vrnji mlejkom i melo.

Hilda Čabai

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Deák Ferenc út 17,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitektó Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.